

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Μετατροπή διατηρητέου βιομηχανικού κτιρίου πλακοποιίας ΜΕΦΣΟΥΤ στο Βόλο, σε βρεφονηπιακό σταθμό και πολιτιστικό κέντρο γειτονιάς

Φοιτητής : Λιάρος Αθανάσιος

Επιβλέπων καθηγητής : Αδαμάκης Κων/νος

Επίθετο : Λιάρος

Όνομα : Αθανάσιος

ΑΜΦ : 1501041

Έτος εγγραφής : 2001

Επιβλέπων : Αδαμάκης Κωνσταντίνος

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στις ανατολικές συνοικίες της πόλης του Βόλου βρίσκεται το διατηρητέο βιομηχανικό κτίριο της πλακοποιίας ΜΕΦΣΟΥΤ. Σε συνέχεια της πολύ καλής δουλειάς που έχει γίνει στο Βόλο, στο πλαίσιο της επανάχρησης σημαντικών βιομηχανικών συγκροτημάτων, κυρίως από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και το Δήμο Βόλου, προτείνεται στο χώρο αυτό η λειτουργία βρεφονηπιακού σταθμού, τον οποίο έχει ανάγκη η περιοχή και η δημιουργία μικρού πολιτιστικού κέντρου για τη γειτονιά, παράλληλα με τη δημιουργία ελεύθερου χώρου πρασίνου.

Surname : Liaros

Name : Athanassios

Number of student registry : 1501041

Year of registration : 2001

Supervisor : Adamakis Konstantinos

Title of Diplomatic work

Transformation of preservable industrial building of MEFSOUT in Volos, in infantile station and a small cultural centre

SUMMARY

In the eastern districts of the city of Volos exists the preservable industrial building of MEFSOUT. In addition to the very effective work that has been done, in the reuse of important industrial buildings, mainly by the university of Thessaly and the Municipality of Volos, it is proposed the operation of an infantile station, which is needed in this area and the constitution of a small cultural centre of the neighborhood, in step with the creation of free space of green.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Περίληψη
2. Βασικά χαρακτηριστικά της βιομηχανικής δραστηριότητας στην πόλη του Βόλου – Σταδιακή παρακμή και κληρονομιά βιομηχανικών κτιρίων
3. Γενικό πλαίσιο επανάχρησης βιομηχανικών κτιρίων – παραδείγματα
4. Πλακοποιία ΜΕΦΣΟΥΤ
 - i. Ιστορικά στοιχεία
 - ii. Περιγραφή κτιρίου - χώροι – αρχικές χρήσεις
5. Επιλογή χρήσης – επανάχρηση
6. Νέο κτίριο – πρόταση παιδικού σταθμού
 - i. Συνθετικές αρχές
 - ii. Περιγραφή νέων χρήσεων

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στις ανατολικές συνοικίες της πόλης του Βόλου βρίσκεται το διατηρητέο βιομηχανικό κτίριο της πλακοποιίας ΜΕΦΣΟΥΤ. Σε συνέχεια της πολύ καλής δουλειάς που έχει γίνει στο Βόλο, στο πλαίσιο της επανάχρησης σημαντικών βιομηχανικών συγκροτημάτων, κυρίως από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και το Δήμο Βόλου, προτείνεται στο χώρο αυτό η λειτουργία βρεφονηπιακού σταθμού, τον οποίο έχει ανάγκη η περιοχή και η δημιουργία μικρού πολιτιστικού κέντρου για τη γειτονιά, παράλληλα με τη δημιουργία ελεύθερου χώρου πρασίνου.

SUMMARY

In the eastern districts of the city of Volos exists the preservable industrial building of MEFSSOUT. In addition to the very effective work that has been done, in the reuse of important industrial buildings, mainly by the university of Thessaly and the Municipality of Volos, it is proposed the operation of an infantile station, which is needed in this area and the constitution of a small cultural centre of the neighborhood, in step with the creation of free space of green.

2. Βασικά χαρακτηριστικά της βιομηχανικής δραστηριότητας στην πόλη του Βόλου – Σταδιακή παρακμή και κληρονομιά βιομηχανικών κτιρίων

Η βιομηχανική ανάπτυξη της πόλης του Βόλου ξεκίνησε αμέσως μετά την παρακμή των βιομηχανιών – βιοτεχνιών στα χωριά του Πηλίου. Αρχικά οι Πηλιορείτες έμποροι αναγνώρισαν τις δυνατότητες της νέας πόλης άρχισαν να ιδρύουν τις επιχειρήσεις τους στα Παλιά και κοντά στο τμήμα της παραλίας. Θα μπορούσαμε να πούμε πως η αρχή της βιομηχανικής ζωής του Βόλου ξεκινά περίπου το 1840.

Ακολουθώντας την πορεία των ντόπιων πηλιορειτών, οι μετανάστες επιχειρηματίες από το Πήλιο (μετανάστες στην Αίγυπτο και Μ.Ασία), επέστρεψαν στην πατρίδα τους φέρνοντας σημαντικά κεφάλαια και επενδύοντάς τα στις νέες δραστηριότητες της Πόλης. Ως αποτέλεσμα αυτών των γεγονότων, νέοι επενδυτές και κεφαλαιούχοι έφτασαν στην Πόλη από πολλές περιοχές της Ελλάδας.

Αρχικά, οι πρώτες επιχειρήσεις που δημιουργήθηκαν είχαν τη μορφή μικρών μεταποιητικών βιοτεχνιών, με λίγα κεφάλαια, μηδαμινή τεχνολογία και λειτουργούσαν κυρίως με τη συνεισφορά των μελών της οικογένειας των ιδιοκτητών. Ήταν δηλαδή μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις με περιορισμένο όγκο παραγωγής.

Σταδιακά όμως, με την εισροή νέων κεφαλαίων από “ξένους” επενδυτές και τις ολοένα και αυξανόμενες ανάγκες για περισσότερα προϊόντα, οι ήδη υπάρχουσες μικρές οικογενειακές βιοτεχνίες και οι νέες επιχειρήσεις που

δημιουργούνταν, αποτελούσαν πια οργανωμένα εργοστάσια με μηχανές και εργάτες, τόσους ώστε να αποτελούν κανονικές βιομηχανίες.

Η βιομηχανική ανάπτυξη στο Βόλο συνεχίστηκε με γοργούς ρυθμούς έως το τέλος του Α' παγκοσμίου πολέμου, μετά τον οποίο εκτοξεύθηκε έως το 1930. Ακολούθησαν κάποια χρόνια σχετικής στασιμότητας και τελικά το 1937 εμφανίστηκαν τα πρώτα σημάδια παρακμής. Ο Β' παγκόσμιος πόλεμος, η επίταξη των μέσων και οι ελλείψεις σε προσωπικό και πρώτες ύλες εξουθένωσαν οικονομικά τα εργοστάσια, τα οποία και υπολειπούνταν.

Τελικά η βιομηχανία του Βόλου άρχισε να συρρικνώνεται, όσα εργοστάσια απέμειναν είχαν μόνο τοπικό χαρακτήρα με τις εξαγωγές να σταματούν πλήρως. Οι ξένες βιομηχανίες έδωσαν το τελειωτικό χτύπημα σε αυτές του Βόλου. Με την εγκαθίδρυση αυτών στο Βόλο, οι τοπικές βιομηχανίες χρεοκόπησαν και τελικά πέρασαν στον έλεγχο τραπεζών ή έκλεισαν οριστικά.

Τα κτίρια των χρεοκοπημένων βιομηχανιών αποτελούσαν πλέον ερείπια. Όμως, οι μεγάλοι στεγασμένοι χώροι, για την οργάνωση της σειράς παραγωγής, οι μεγάλοι αποθηκευτικοί και οι σχεδόν αχανείς υπαίθριοι χώροι σε συνδυασμό με τη χωροθέτησή τους στον αστικό ιστό αποτελούν στοιχεία για μετέπειτα αξιοποίησή τους.

3. Γενικό πλαίσιο επανάχρησης βιομηχανικών κτιρίων – παραδείγματα

Τα βιομηχανικά κτίρια που είχαν απομείνει, καθώς και ολόκληρη η πόλη παθαίνουν σοβαρές υλικές ζημιές από τους σεισμούς και τις πλημμύρες της περιόδου 1954-1957. Τα κτίρια των παλιών βιομηχανιών δεν αξιοποιούνται με κανέναν τρόπο.

Τη δεκαετία του '70 οι βιομηχανίες του βόλου και οι βιοτεχνίες χωροθετούνται στη Βιομηχανική περιοχή Ν. Ιωνίας και γύρω από το λιμάνι. Δεν υπάρχει έως τότε καμία σκέψη για αξιοποίηση ή επαναλειτουργία των παλιών βιομηχανιών μέσα στην πόλη.

Φτάνοντας, λοιπόν, στη δεκαετία του '80 χωρίς η πόλη να έχει αλλάξει τα χαρακτηριστικά που είχε προ των φυσικών καταστροφών και χωρίς να έχει μεγάλους ελεύθερους χώρους για τη στέγαση υπηρεσιών, δημοσίων κτιρίων, χώρων πρασίνου κλπ., επικρατεί η αντίληψη πως πρέπει να σαρωθεί ό,τι παλιό κτίριο έχει απομείνει και να δημιουργηθούν νέα για να στεγάσουν διάφορες χρήσεις.

Τελικά, εμφανίζεται το 1984 το νεοϊδρυθέν Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας να προτείνει τη διάσωση και αξιοποίηση των παλιών εργοστασίων με την ένταξη σε αυτά πανεπιστημιακών χρήσεων. Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας αγόρασε σημαντικά βιομηχανικά συγκροτήματα της περιοχής, τα οποία μαζί με άλλα διατηρητέα κτίρια αποτελούν πλέον το πανεπιστημιακό πλέγμα της πόλης.

Μαζί με το πανεπιστήμιο Θεσσαλίας στην κατεύθυνση αυτή συνέβαλαν σημαντικά οι Δήμοι Βόλου και Ν. Ιωνίας.

Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας αξιοποίησε αρκετά βιομηχανικά κτίρια χαρακτηριστικότερα από τα οποία είναι :

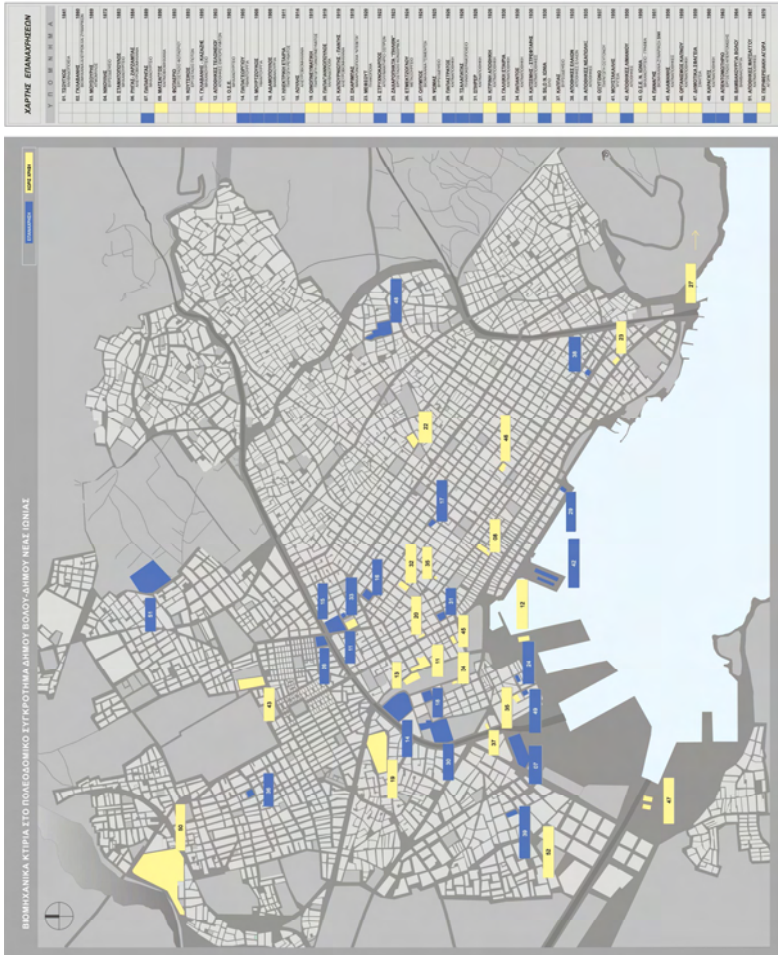
Τα 3 κτίρια του συγκροτήματος Παπαρήγα που στέγασαν τις Σχολές Γεωπόνων (μετέπειτα Αρχιτεκτόνων), Μηχανολόγων, Πολιτικών μηχανικών και Χωροταξίας.

Οι Καπναποθήκες Παπαστράτου που αποτελούν τοπόσημο της πόλης και στεγάζουν την Πρυτανεία του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Η καπναποθήκη Ματσάγγου που στεγάζουν τη γεωπονική σχολή.

Εκτός από τα βιομηχανικά κτίρια το Π.Θ. προχώρησε και στην αξιοποίηση άλλων κτιρίων (Αρχοντικό Κάβουρα, Μέγαρο Τσικρίκη, πρώην τράπεζα Αθηνών) .

Παράλληλα με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, ο Δήμος Βόλου αξιοποίησε και εξακολουθεί να αξιοποιεί σημαντικά βιομηχανικά κτίρια στον ιστό της πόλης. Το συγκρότημα αποθηκών καπνού Χ. Σπήρερ, το πλινθοκεραμοποιείο Τσαλαπάτα, η Βαμβακουργία Αδαμόπουλου, η ηλεκτρική εταιρεία, ο Στρυχνόκαρπος, το Απεντομωτήριο και ο οργανισμός καπνού στο Καραγατς αποτελούν τα χαρακτηριστικότερα παραδείγματα.



4. Πλακοποιία ΜΕΦΣΟΥΤ

i. Ιστορικά στοιχεία

Η οικογένεια ΜΕΦΣΟΥΤ ξεκίνησε την παραγωγή πλακιδίων το 1909. Η καταγωγή της οικογένειας ήταν από τη Μάλτα. Το εργοστάσιο ξεκίνησε να κατασκευάζεται το 1904. Η παραγωγή περιλάμβανε ψηφίδες για κατασκευή μωσαϊκών και μαρμαροκονιάματα.

Η ιδιοκτησία ΜΕΦΣΟΥΤ περιλάμβανε ολόκληρο το οικοδομικό τετράγωνο που περικλείουν οι οδοί Πολυμέρη, Δονδολίνων, Γαρέφη και Ιατρού Τζάνου. Το συγκρότημα ανεγέρθηκε σε δύο φάσεις με το πρώτο κτίριο να κατασκευάζεται μεταξύ 1920-1925 και η μεταγενέστερη γωνία μεταξύ 1935-1940.

Διέθετε τριβείο, κόσκινο, σκυροθραυστήρα, διαλογέα, κόφτη, υδραντλία, λειαντικό, δονητή, πρέσα, αναβατόριο και ήταν το μοναδικό εργοστάσιο με αποροφητήρα σκόνης και ειδικά φίλτρα με σκοπό την προστασία του περιβάλλοντος.

Το κτίριο ανήκει πλέον σε ιδιώτη και η κεντρική του όψη επί της οδού Πολυμέρη και σε βάθος 5μ. έχει κριθεί διατηρητέα από το Υπ. Πολιτισμού. Το κτίριο έως σήμερα δεν έχει περιληφθεί σε κάποιο πρόγραμμα επανάχρησης.

ii. Περιγραφή κτιρίου – χώροι – αρχικές χρήσεις

Τα κτίρια της πλακοποιίας ΜΕΦΣΟΥΤ αποτελούν περίπτωση παραδοσιακού τύπου κτιρίου, που χωρίζεται σε επιμέρους χώρους ανάλογα με τη λειτουργία και τη χρήση που επρόκειτο να στεγασθεί σε κάθε χώρο. Οι τοίχοι είναι κατασκευασμένοι με λιθοδομή εκτός αυτών που έχουν ανοίγματα και οι οποίοι είναι κατασκευασμένοι με λιθοδομή έως το ύψος της ποδιάς των ανοιγμάτων και με τούβλο από εκεί και πάνω.

Τα δύο αρχικά τμήματα επί της οδού Πολυμέρη και Ι.Τζάνου έχουν δίριχτες ξύλινες στέγες με επικάλυψη κεραμιδιών, τέσσερις και τρεις συνεχείς αντίστοιχα. Οι στέγες είναι εγκιβωτισμένες σε τριγωνικά στηθαία. Στην όψη υπάρχουν οχτώ ανοίγματα, ανά δύο κάτω από κάθε μία από τις τέσσερις στέγες. Αυτά περιβάλλονται από μασίφ διακοσμητικό τούβλο.



Η κεντρική όψη επί της οδού Πολυμέρη. Διακρίνονται οι 4 δίριχτες στέγες, καθώς και το νοτιοδυτικό τμήμα με την επικάλυψη από πλάκες μικτής κατασκευής. (πηγή: αρχείο Κ.Αδαμάκη)



Το κτίριο από την οδό Δονδολίνων . (πηγή: *αρχείο Κ.Αδαμάκη*)

Το νεότερο κτίσμα στη συμβολή των οδών Πολυμέρη – Ι.Τζάνου είναι ορθογώνιο και εντελώς διαφορετικής κατασκευαστικής φιλοσοφίας από τα δύο αλαιότερα. Ο φέρων οργανισμός είναι κατασκευασμένος από οπλισμένο σκυρόδεμα και πλάκες μικτής κατασκευής. Επί της οδού Πολυμέρη χωρίζεται σε δύο τμήματα τα οποία αφήνουν στο κέντρο τους χώρο για την κεντρική είσοδο, με μήκος περίπου 3μ. και την οποία φράσει μεταλλική αυλόπορτα.

Το άνοιγμα της κεντρικής εισόδου συνεχίζεται στο εσωτερικό του οικοπέδου και δημιουργεί ένα μικρό στεγασμένο και στη συνέχεια ακάλυπτο άξονα, που οδηγεί στα γραφεία, στο χώρο παραγωγής αλλά και στον μεγάλο ακάλυπτο χώρο του εργοστασίου στο πίσω μέρος.

Τα δύο αυτά τμήματα του νεότερο κτίσματος έχουν από τρία μικρότερα ανοίγματα το καθένα, που ακολουθούν τη μορφολογική και κατασκευαστική φιλοσοφία των ήδη υφιστάμενων.



Η όψη της οδού Ι. Τζάννου με τις δύο εναπομείναντες κεραμοστέγες και το τμήμα με πλάκα. (πηγή: αρχείο Κ.Αδαμάκη)

Οι όψεις του κτιρίου (προγενέστερου και μεταγενέστερου τμήματος) είναι σοβατισμένες με χοντροσοβά και οργανώνονται σε τρεις ζώνες : τη βάση – έως το ύψος των παραθύρων, τον κορμό – από το κάτω τμήμα των παραθύρων έως τις τριγωνικές στέγες - και τις τριγωνικές εγκιβωτισμένες στέγες.

Κάποια σημεία, όπως οι άκρες των κολόνων, τα περιγράμματα και η ποδιά των παραθύρων, όπως και οι στέγες έχουν κάποια διακοσμητικά στοιχεία, που εμφανίζονται κυρίως ως προεξοχές στα σημεία αυτά.

Τέλος, τα κτίρια της βιομηχανίας ΜΕΦΣΟΥΤ στεγάζουν διάφορες χρήσεις, από καθαρά βιομηχανικές δραστηριότητες, έως γραφεία, διοίκηση, αλλά και κατοικίες του ιδιοκτήτη και της οικογένειας.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- 1. ΑΠΟΘΗΚΗ ΠΛΑΚΩΝ
- 2. ΤΡΙΒΕΙΟ
- 3. ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ ΠΙΕΣΤΗΡΙΩΝ
- 4. ΠΙΕΣΤΗΡΙΟ
- 5. ΣΤΕΓΝΟΤΗΡΙΟ ΠΛΑΚΩΝ
- 6. ΓΡΑΦΕΙΟ
- 7. ΑΠΟΘΗΚΗ ΤΣΙΜΕΝΤΟΥ
- 8. ΟΙΚΙΑ
- 9. ΑΠΟΘΗΚΗ ΑΜΜΟΥ
- 10. ΑΠΟΘΗΚΗ ΠΡΩΤΩΝ ΥΛΩΝ
- 11. ΠΛΥΝΤΗΡΙΟ
- 12. ΚΟΚΚΥΣΤΗΡΙΟ ΑΜΜΟΥ
- 13. ΥΠΟΣΤΗΓΟ
- 14. ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΣΠΑΣΤΗΡΩΝ



Φωτογραφικό υλικό υπάρχοντος κτιρίου



Η όψη επί της οδού Πολυμέρη (πηγή : προσωπικό αρχείο, 2006)



Η γενική κλίμακα της δόμησης στην περιοχή
(πηγή : προσωπικό αρχείο, 2006)



Παράθυρο του κτιρίου προς την οδό Πολυμέρη. Χαρακτηριστικό το περίγραμμα από διακοσμητικά τούβλα, καθώς και η ποδιά από το ίδιο υλικό. (πηγή : προσωπικό αρχείο.2006)



Η σχέση ύψους του κτιρίου με γειτονικά του κτίσματα και συγκεκριμένα με 5οροφες πολυκατοικίες

(πηγή : προσωπικό αρχείο,2006)



Επιγραφή σχετικά με τις δραστηριότητες του εργοστασίου (πηγή :
προσωπικό αρχείο, 2006)



Διάδρομος που χωρίζει τα δύο τμήματα του κτιρίου (πηγή : προσωπικό
αρχείο, 2006)



Χώρος γραφείου του εργοστασίου. Λήψη από την οδό Ι.Τζάννου
(πηγή : προσωπικό αρχείο,2006)



Μέθοδος κατασκευής από οπλισμένο σκυρόδεμα και πλάκες μικτής
κατασκευής (πηγή : προσωπικό αρχείο,2006)



Μέθοδος κατασκευής ξύλινων στεγών (πηγή : προσωπικό αρχείο, 2006)



Πανοραμική άποψη από την κεντρική είσοδο του ερμούσσιου



Νάφια όλη



Avatara (Avar)



Avatara (Avar)

5. Επιλογή χρήσης – επανάχρηση

Σύμφωνα λοιπόν με όσα αναφέρθηκαν παραπάνω σχετικά με το γενικό πλαίσιο των επαναχρήσεων και τη σημασία τους στη διατήρηση της ταυτότητας της πόλης, προτείνεται η επανάχρηση του βιομηχανικού κτιρίου της πλακοποιίας ΜΕΦΣΟΥΤ.

Η χρήση την οποία θα φιλοξενεί το κτίριο ήταν ένα σημαντικό ζήτημα, καθώς θα έπρεπε να είναι κάτι ουσιαστικό και χρήσιμο, που να βελτιώνει την εικόνα της περιοχής και να προσφέρει και πρακτικά στους κατοίκους.

Μετά από έρευνα, σχετικά με τους υπάρχοντες βρεφονηπιακούς σταθμούς στην περιοχή γύρω από το κτίριο, προέκυψε το συμπέρασμα πως η παρουσία τους είναι πολύ μικρή σε σχέση με την έκταση και τους κατοίκους που καλούνται να εξυπηρετήσουν. Κρίθηκε, λοιπόν, η δημιουργία ενός βρεφονηπιακού σταθμού, στο χώρο του πρώην εργοστασίου, ως αναγκαία και σημαντική για την περιοχή.

Επιπλέον, προτείνεται και η λειτουργία πολιτιστικού κέντρου επιπέδου γειτονιάς σε νέο κτίριο, που θα ανεγερθεί στον ακάλυπτο χώρο του οικοδομικού τετραγώνου. Το πολιτιστικό αυτό κέντρο, αναφέρεται στη γειτονιά και έχει σκοπό την ανάδειξη και την προβολή πολιτιστικών δραστηριοτήτων, από άτομα που κατοικούν στην περιοχή.

Παράλληλα με τις δύο νέες χρήσεις του πρώην εργοστασίου, και στο γενικότερο πλαίσιο της αναβάθμισης των γειτονιών, χωροθετείται ελεύθερος χώρος πρασίνου στο βόρειο τμήμα του οικοδομικού τετραγώνου αλλά και στο εσωτερικό του σταθμού, το οποίο θα συμβάλλει στη λειτουργία του αυτού και του πολιτιστικού κέντρου, αλλά και θα αναδείξει την περιοχή σε ένα ουσιαστικό πολιτιστικό – εκπαιδευτικό πυρήνα.



6. Νέο κτίριο – πρόταση παιδικού σταθμού

i. Συνθετικές αρχές

Το υπάρχον βιομηχανικό κτίριο, με την ιστορία του και τη μορφολογία του, έθετε από την αρχή κάποιους περιορισμούς στην προσθήκη νέων τμημάτων αλλά και στη γενική σχεδιαστική αντίληψη που θα διέπει την πρόταση.

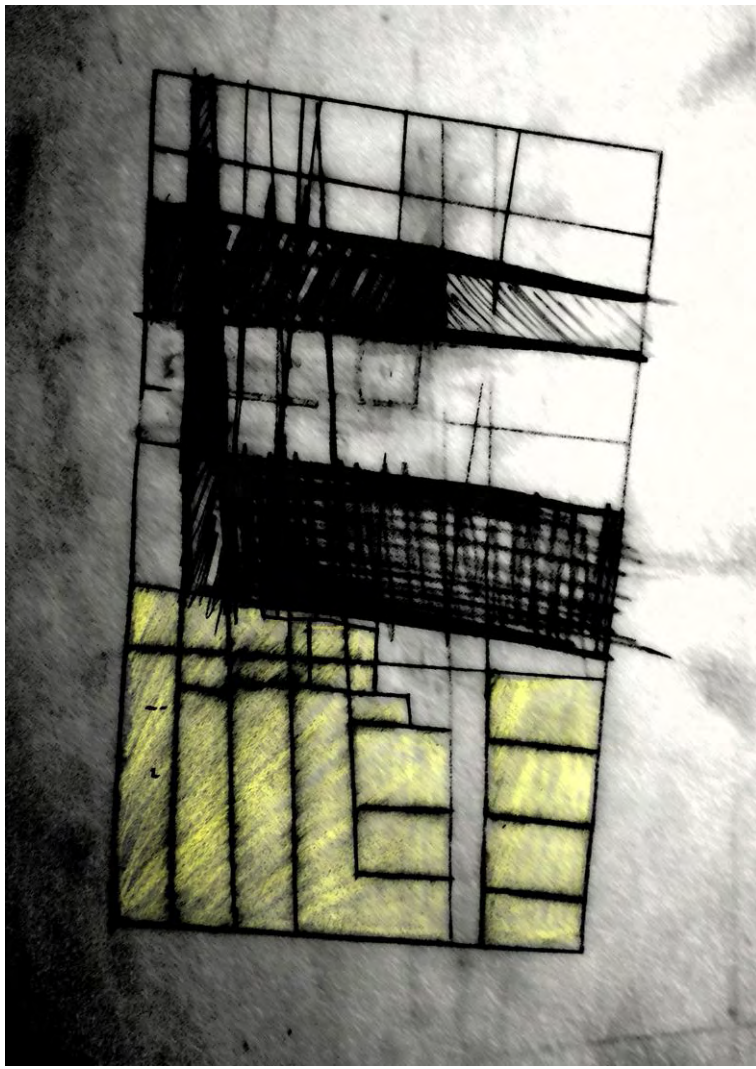
Αποφασίστηκε, λοιπόν, μιας σχετικά χαμηλής δόμησης σχεδιαστική αντίληψη, ώστε να προσθέτει στο διατηρητέο και όχι να το υπερκαλύπτει. Η σχεδιαστική προσέγγιση είναι λιτή, μοντέρνα και δημιουργεί περισσότερο μια ενότητα και συνέχεια του βιομηχανικού κτιρίου στο χώρο, παρά μια εντελώς νέα και αυτόνομη δημιουργία.

Η ενιαία αυτή συνθετική αντίληψη έγινε πράξη μέσω της ενσωμάτωσης νέων στοιχείων μέσα στον κορμό του εργοστασίου (γυάλινο αίθριο, γυάλινο τμήμα στέγης), της προσθήκης νέων τμημάτων σε σημεία και συνέχειες παλαιών χαράξεων και της ενοποίησης όλων των πλακοστρώσεων στο οικοδομικό τεράγωνα.

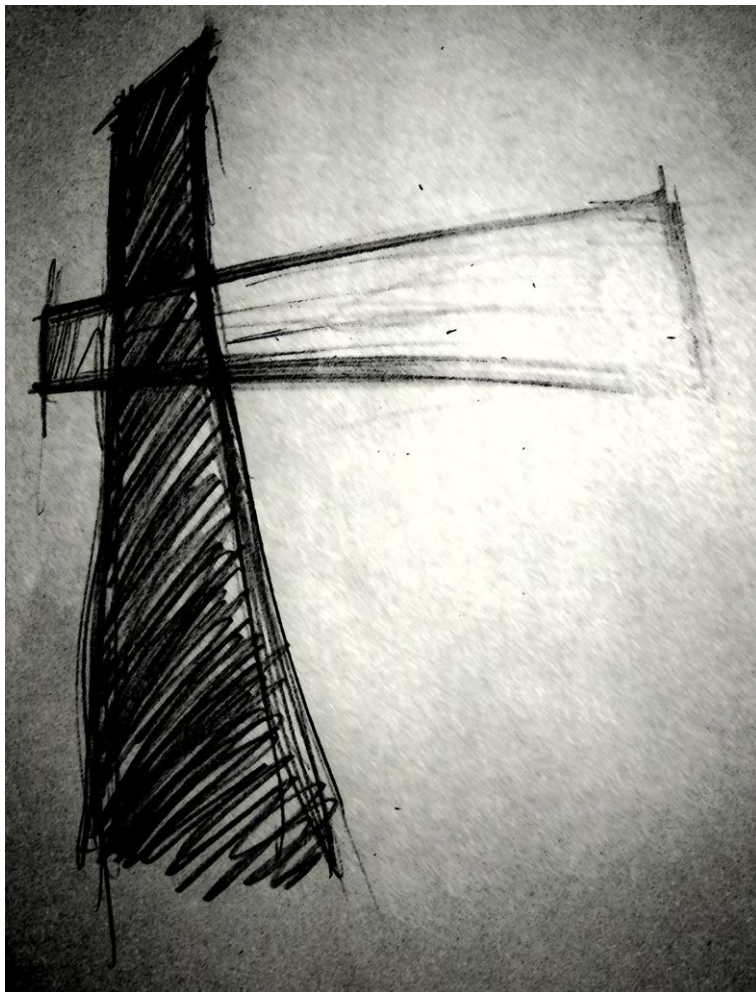
Η βάση της νέας συνθετικής πρότασης είναι δύο κινήσεις στο χώρο που ξεκινούν από το παλαιό κτίριο - παράλληλα με αυτό και διασταυρώνονται στο εσωτερικό του οικοδομικού τετραγώνου, δίνοντας τη δυνατότητα για ποικιλία υφών, ποιτήτων και όγκων στις περιοχές που δημιουργούν.

Τέλος, η όλη συνθετική προσέγγιση συμπληρώνεται με τη δημιουργία ημιυπαίθριων και υπόγειων χώρων, σε τμήματα των γενικών χαράξεων, και οι οποίοι εξυπηρετούν ανάγκες και λειτουργίες του βρεφονηπιακού σταθμού, του πολιτιστικού κέντρου, αλλά και ολόκληρης της γειτονιάς.

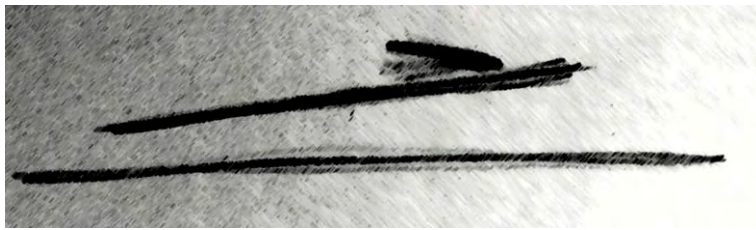
Στη συνέχεια θα γίνει περιγραφή των χώρων και λειτουργιών του διατηρητέου και του νέου κτιρίου.



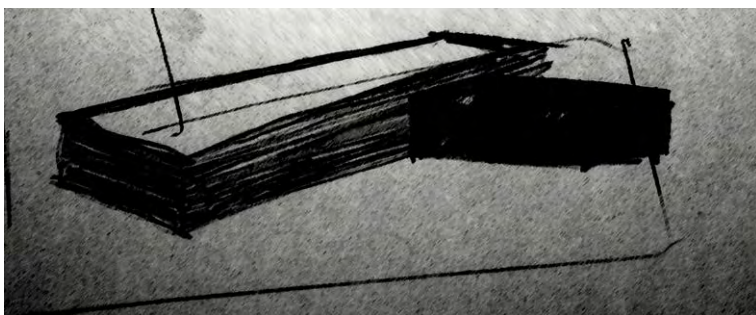
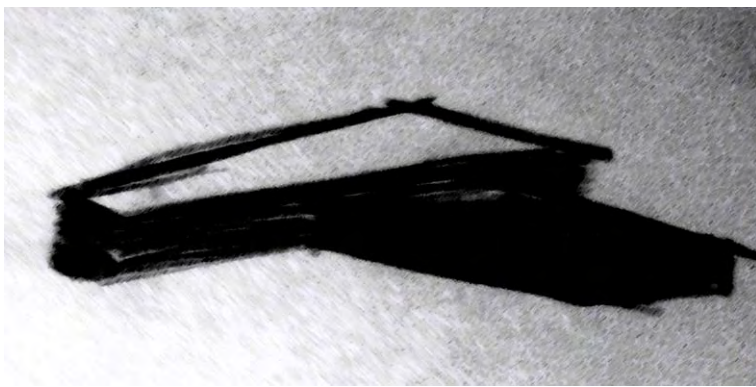
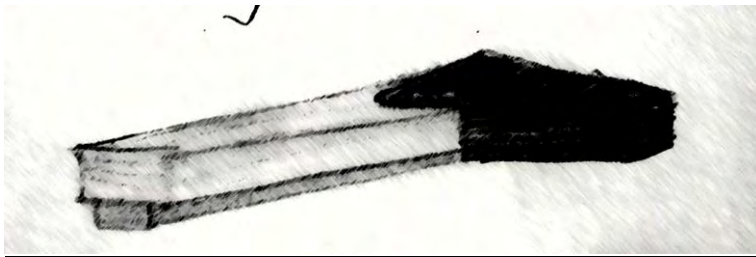
Γενικές χαράξεις



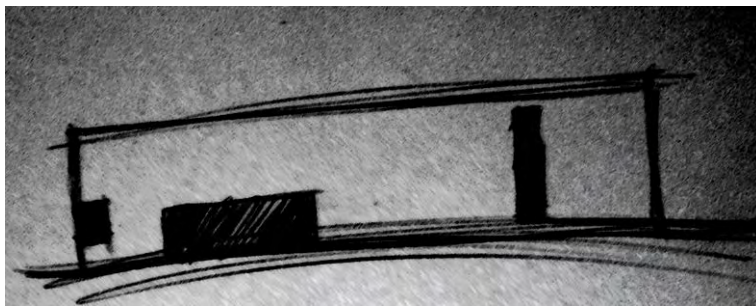
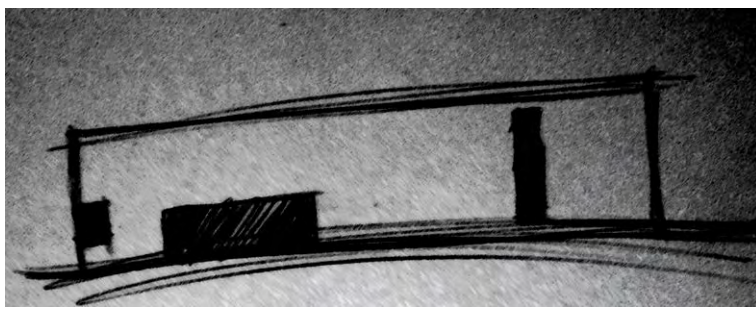
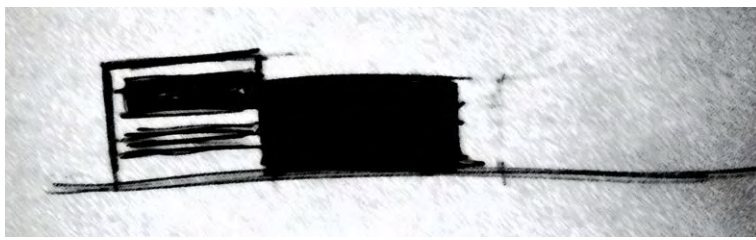
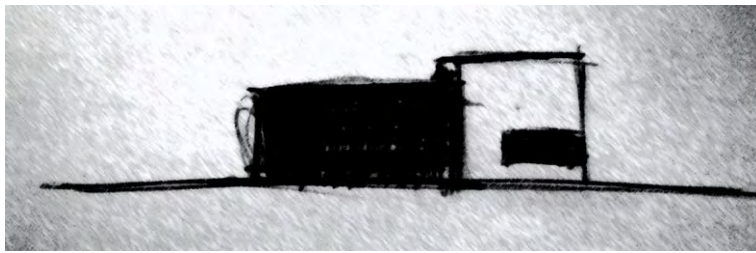
Χάραξη νέας πρότασης



Χαράξεις κάτοψης πολιτιστικού κέντρου



Τρισδιάστατη προσέγγιση νέου πολιτιστικού κέντρου



Όψεις πολιτιστικού κέντρου

ii. Περιγραφή νέων χρήσεων

Το συγκρότημα εκπαιδευτικού – πολιτιστικού χαρακτήρα αποτελείται από δύο βασικά κτίρια. Το βιομηχανικό κτίριο ΜΕΦΣΟΥΤ και το νέο πολιτιστικό κέντρο.

Ξεκινώντας, θα πρέπει να τονιστεί, πως αν και μόνο η κεντρική (νότια) όψη του κτιρίου και σε βάθος μόνο πέντε μέτρων από την οδό Πολυμέρη έχει κριθεί διατηρητέα, συνειδητά επιλέχθηκε η διατήρηση ολόκληρου του διασωθέντος κτιρίου και μάλιστα με μικρή προσθήκη τμήματος, επί της οδού Ι. Τζάνου που λόγω παλαιότητας είχε καταρρεύσει.



Διατηρητέο τμήμα βιομηχανικού κτιρίου ΜΕΦΣΟΥΤ

Η κεντρική είσοδος του βρεφονηπιακού σταθμού βρίσκεται επί της οδού Πολυμέρη και γίνεται από την περίτεχνη μεταλλική αυλόπορτα στο νοτιοανατολικό τμήμα του κτιρίου. Εισερχόμενοι, παρατηρούμε μία νέα κατασκευή από μέταλλο και γυαλί, η οποία λειτουργεί ως προθάλαμος του ιδρύματος και ενοποιεί τα δύο τμήματα του κτιρίου που έως τώρα δεν επικοινωνούσαν μέσω κλειστού χώρου.

Η κλειστή αυτή κατασκευή ενοποιεί τους χώρους, αλλά ταυτόχρονα η παρουσία της στο σημείο διαχωρίζει τις λειτουργίες του σταθμού. Ανεξαρτητοποιεί τις βασικές εκπαιδευτικές λειτουργίες (δυτικό τμήμα) από τις δευτερεύουσες – βοηθητικές (ανατολικό τμήμα).

Εισερχόμενοι στο δυτικό τμήμα του κτιρίου, συναντάμε αρχικά έναν χώρο εισόδου και αίθουσα αναμονής για γονείς και επισκέπτες. Αριστερά του χώρου εισόδου βρίσκεται το γραφείο της διεύθυνσης που έχει ανοίγματα προς την οδό Πολυμέρη. Δεξιά του βρίσκεται ο χώρος του προσωπικού, που περιλαμβάνει μικρό καθιστικό, τραπεζαρία και αποθηκευτικό χώρο ώστε να εξυπηρετούνται οι εργαζόμενοι στο βρεφονηπιακό σταθμό. Ο χώρος του προσωπικού έχει επαφή με το περιβάλλον μέσω δύο νέων παραθύρων που βλέπουν μέσα στο γυάλινο αίθριο. Ο χώρος εισόδου-αναμονής καταλήγει στη γυάλινη επιφάνεια στο τέλος αυτού, που δημιουργεί ένα κλειστό γυάλινο χώρο (κουτί) με γυάλινες τις τέσσερις πλευρές του, αλλά και την οροφή του, που αποτελεί κομμάτι της κεραμοστέγης, τμήμα της οποίας αντικαταστάθηκε από μεταλλικό σκελετό και τζάμι, ώστε να εξαερίζεται και να φωτίζεται ο χώρος.

Το μικρό αυτό γυάλινο αίθριο είναι “βυθισμένο” ενενήντα (90) εκατοστά κάτω από τη στάθμη του δαπέδου του κτιρίου. Διαθέτει περιμετρικά δύο μπετονένια επίπεδα που δημιουργούν ένα μικρό αμφιθέατρο στο οποίο μπορούν να συγκεντρώνονται τα νήπια με την παιδαγωγό και να ασκούν εναλλακτικές δραστηριότητες, με φυσικό φως και

χωρίς να χρειάζεται να εξέλθουν του κτιρίου, πράγμα χρήσιμο σε κρύες ή βροχερές ημέρες.

Γύρω από το αίθριο είναι τοποθετημένες οι 3 βασικές αίθουσες του βρεφονηπιακού σταθμού. Η κάθε μία από αυτές έχει τη μία πλευρά της γυάλινη και επικοινωνεί με το αίθριο, γεγονός που δίνει τη δυνατότητα ενοποίησης των χώρων και τη δημιουργία μιας μεγαλύτερης ενιαίας αίθουσας.

Το παραλληλεπίπεδο τμήμα που δημιουργούν το αίθριο και οι αίθουσες αποτελούν επί της ουσίας τον πυρήνα του κτιρίου χωρικά και λειτουργικά. Οι υπόλοιπες λειτουργίες και ανάγκες του σταθμού γίνονται προσβάσιμες μέσω διαδρόμου που ξεκινά από την αίθουσα αναμονής και με αριστερόστροφη φορά διατρέχει κατά σειρά το χώρο προσωπικού, τις τουαλέτες, το χώρο ύπνου και το χώρο πολλαπλών χρήσεων.

Ο χώρος ύπνου τοποθετήθηκε στο χώρο της πρώην αποθήκηςτσιμέντου στο βόρειο τμήμα του κτιρίου, σε μια ζώνη ησυχίας που προσφέρεται για δραστηριότητες που απαιτούν ησυχία και απομόνωση. Ο φωτισμός και εξαερισμός του χώρου ύπνου και των τουαλετών γίνεται μέσω συμμετρικών παραθύρων, νέας κατασκευής, στην αυλή του σταθμού, δημιουργώντας μια ενιαία όψη με ανοίγματα της λογικής του υπάρχοντος κτιρίου.

Στο νοτιοδυτικό τμήμα του συγκροτήματος, στο χώρο που κάποτε φιλοξενούνταν οι αποθήκες πλακών του εργοστασίου, στεγάζεται πλέον η αίθουσα πολλαπλών χρήσεων. Ο χώρος αυτός προσφέρεται για τη χρήση αυτή, λόγω του μεγάλου ελεύθερου χώρου και θα χρησιμοποιείται από κοινού με το πολιτιστικό κέντρο. Ο χώρος αυτός διέθετε μόνο δύο κολώνες για τη στήριξη της ξύλινης στέγης. Με σκοπό τη δημιουργία πλήρως ελεύθερου χώρου, αφαιρέθηκαν οι κολώνες και τοποθετήθηκαν 2 εγκάρσια μεταλλικά δοκάρια, ώστε να στηρίζουν άλλα δύο,

κατά το διαμήκη άξονα αυτή τη φορά, τα οποία και συγκρατούν τελικά τη στέγη. Τα δοκάρια είναι του τύπου ΙΡΕ 300.

Στο βορειοδυτικό άκρο της αποθήκης πλακών στεγάζεται πλέον το φουαγιέ του χώρου πολλαπλών χρήσεων. Το φουαγιέ θα λειτουργεί ως προθάλαμος του χώρου τελετών. Η είσοδος γίνεται από τη βόρεια πλευρά του κτιρίου, μέσω ειδικά διαμορφωμένου στεγασμένου χώρου. Στον στεγασμένο αυτό χώρο καταλήγει ο ανελκυστήρας και το κλιμακοστάσιο από τον υπόγειο χώρο στάθμευσης. Ο φωτισμός του χώρου γίνεται από μεγάλη γυάλινη επιφάνεια στο βόρειο τμήμα και από μικρούς φεγγίτες στη δυτική πλευρά.

Η αυλή του βρεφονηπιακού σταθμού βρίσκεται βόρεια του κτιρίου. Υπάρχουν πλακοστρώσεις, χώρος πρασίνου και στεγασμένοι χώροι που εξυπηρετούν τις εκπαιδευτικές, και όχι μόνο, δραστηριότητες του ιδρύματος.

Η εννοιολογική αλλά και πρακτική σύνδεση του βρεφονηπιακού σταθμού με το νέο πολιτιστικό κέντρο γίνεται μέσω στεγάστρου, που ξεκινά από το φουαγιέ του χώρου πολλαπλών χρήσεων, καταλήγει στην είσοδο του πολιτιστικού κέντρου, διακόπτεται εκεί και συνεχίζει στην βόρεια όψη του με τη μορφή κλειστού γυάλινου χώρου. Το νέο πολιτιστικό κέντρο είναι ένα λιτό, μοντέρνο και σεβόμενο την ιστορία και την κατασκευαστική λογική του ήδη υπάρχοντος κτίσματος, κτίριο. Κατασκευαστικά, δομείται από εμφανές οπλισμένο σκυρόδεμα, γυαλί και μέταλλο.

Εισερχόμενοι στο πολιτιστικό κέντρο συναντούμε τον χώρο εισόδου. Το μεγάλο ύψος και ο φωτισμός από τις μεγάλες επιφάνειες δημιουργούν έναν μεγάλο ενιαίο χώρο. Εκεί φιλοξενείται η γραμματεία του πολιτιστικού κέντρου και ένα μικρό κυλικείο, που καλύπτει τις ανάγκες του πολιτιστικού

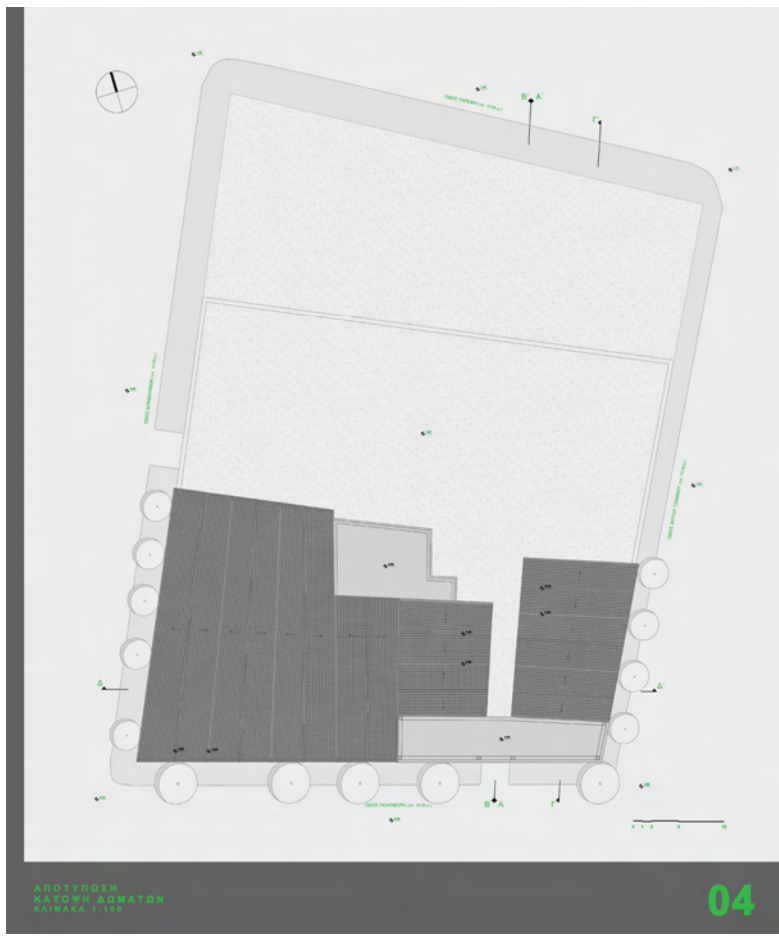
κέντρου και του βρεφονηπιακού σταθμού. Στον ισόγειο επίσης βρίσκονται και τα W.C.

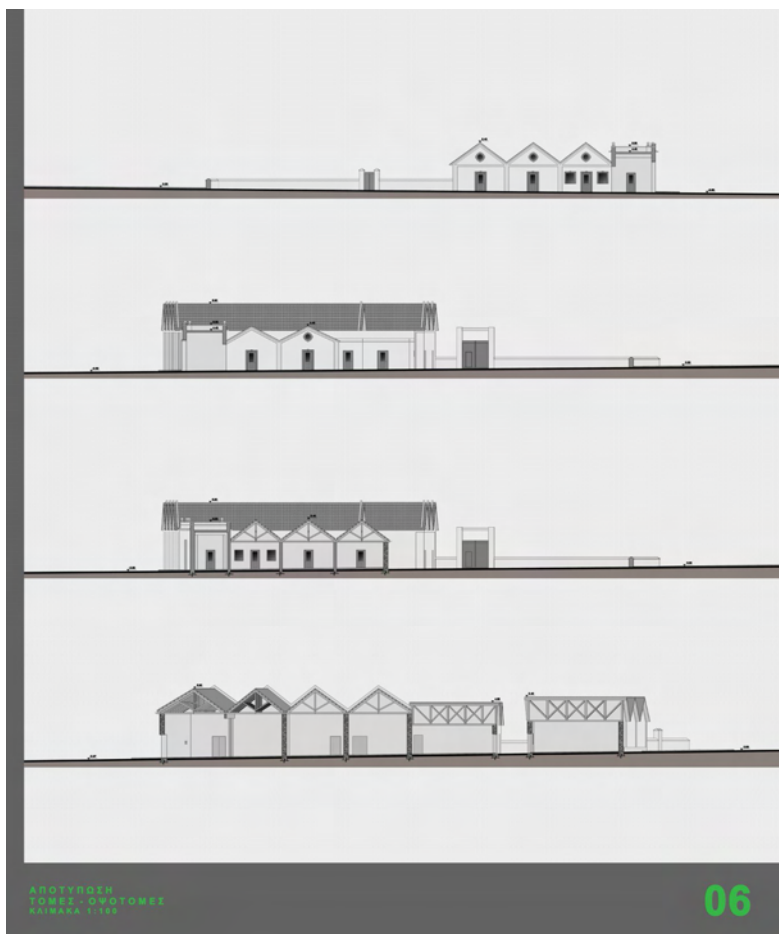
Το γυάλινο τμήμα του κτιρίου, συνέχεια του μεγάλου στεγάστρου, στεγάζει θέσεις του κυλικείου, για το κοινό και τους εργαζόμενους. Έχει οπτική προς το χώρο πρασίνου που δημιουργείται στο βόρειο τμήμα του οικοδομικού τετραγώνου και τις οδούς Δονδολίνων, Γαρέφη και Ι.Τζάννου. Για βιοκλιματικούς λόγους (αποφυγή υπερθέρμανσης, αερισμός του χώρου και σκίαση) το τμήμα αυτό είναι κατασκευασμένο από σκούρο ανακλαστικό γυαλί, οι γυάλινες επιφάνειες ανοίγουν πλήρως και υπάρχουν και ρυθμιζόμενες κατά τον κατακόρυφο άξονα περσίδες. Ίδιας κατασκευαστικής και λειτουργικής αντιμετώπισης είναι και τα γυάλινα στέγαστρα στην αυλή του βρεφονηπιακού σταθμού, αλλά και οι υπόλοιπες γυάλινες επιφάνειες του συγκροτήματος.

Στο δεύτερο επίπεδο βρίσκεται η αίθουσα συνεδριάσεων της διοίκησης του πολιτιστικού κέντρου καθώς και ένας ελεύθερος χώρος με οπτική προς το ισόγειο και τον ενιαίο υπερυψωμένο χώρο. Με αυτόν τον τρόπο υπάρχει ολοκληρωμένη οπτική του κτιρίου από το εσωτερικό του.

Για την εύρυθμη λειτουργία των δύο αυτών ιδρυμάτων, και την εξυπηρέτηση εργαζομένων και επισκεπτών, δημιουργείται υπόγειος χώρος στάθμευσης, κάτω από την αυλή του βρεφονηπιακού σταθμού, χωρητικότητας 31 θέσεων, αριθμός επαρκής για τις ανάγκες τις οποίες προορίζεται να καλύψει. Ο χώρος στάθμευσης γίνεται προσβάσιμος για τα οχήματα, από την οδό Ι.Τζάννου, μέσω κεκλιμένου επιπέδου. Διαθέτει επίσης τρεις ακόμα στεγασμένες προσβάσεις (δύο κλιμακοστάσια και έναν ανελκυστήρα) στο εσωτερικό της αυλής του βρεφονηπιακού σταθμού.

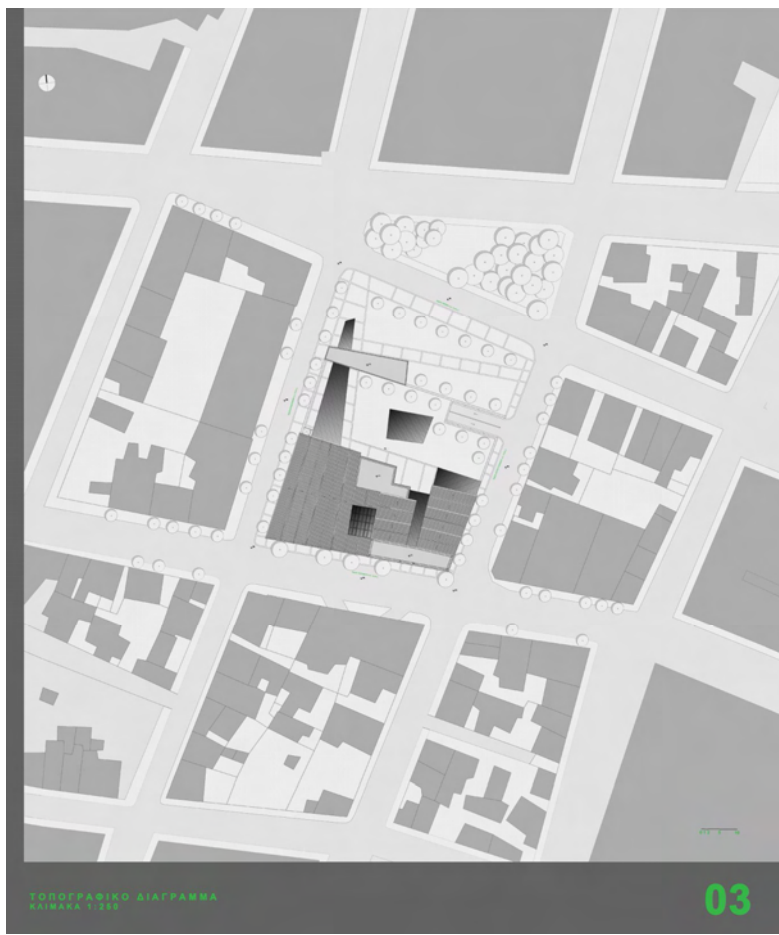
ΣΧΕΔΙΑ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ

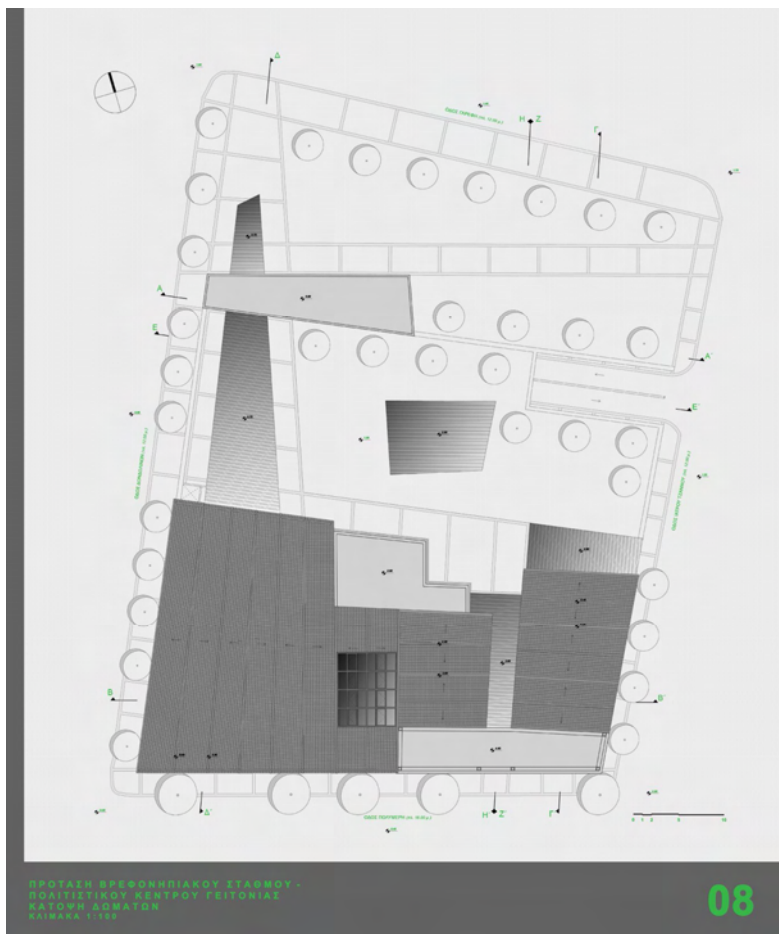




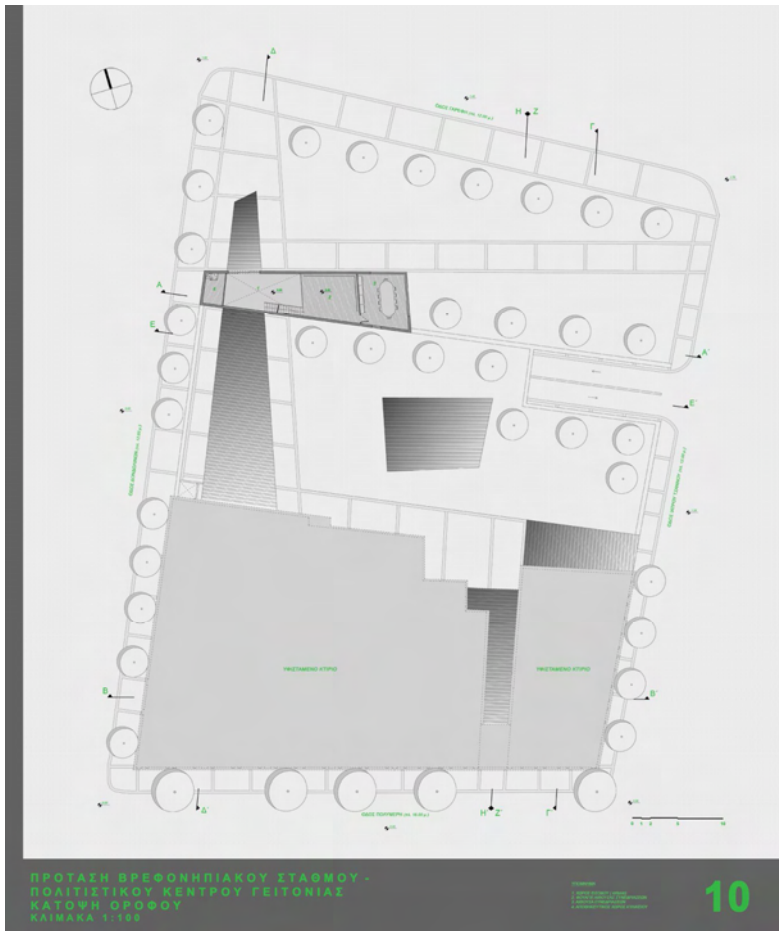


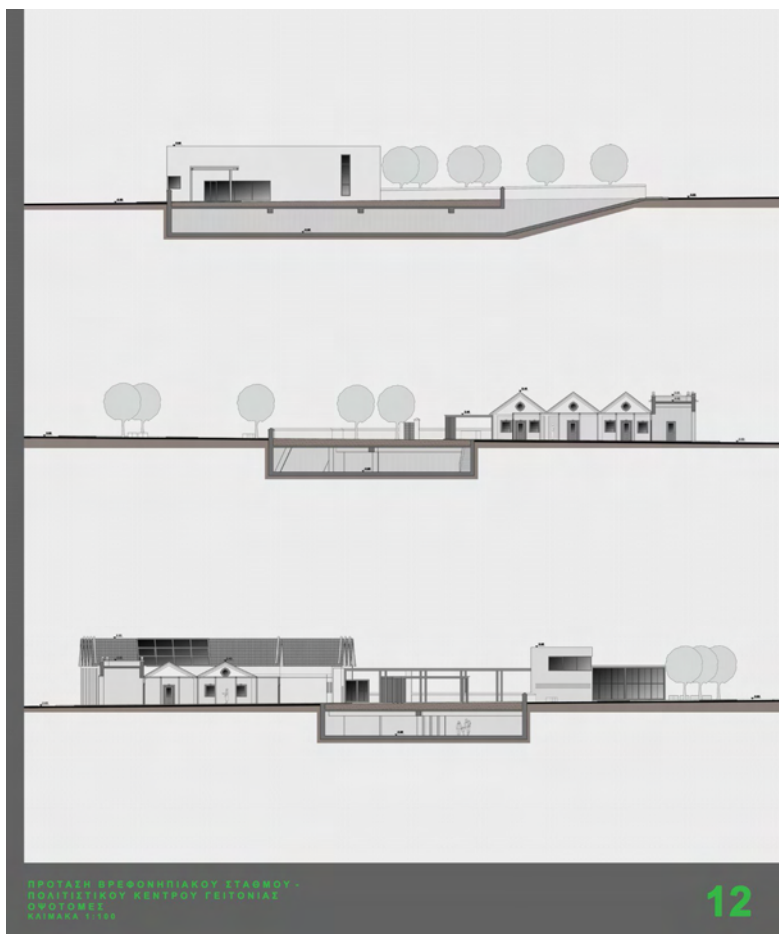
ΣΧΕΔΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

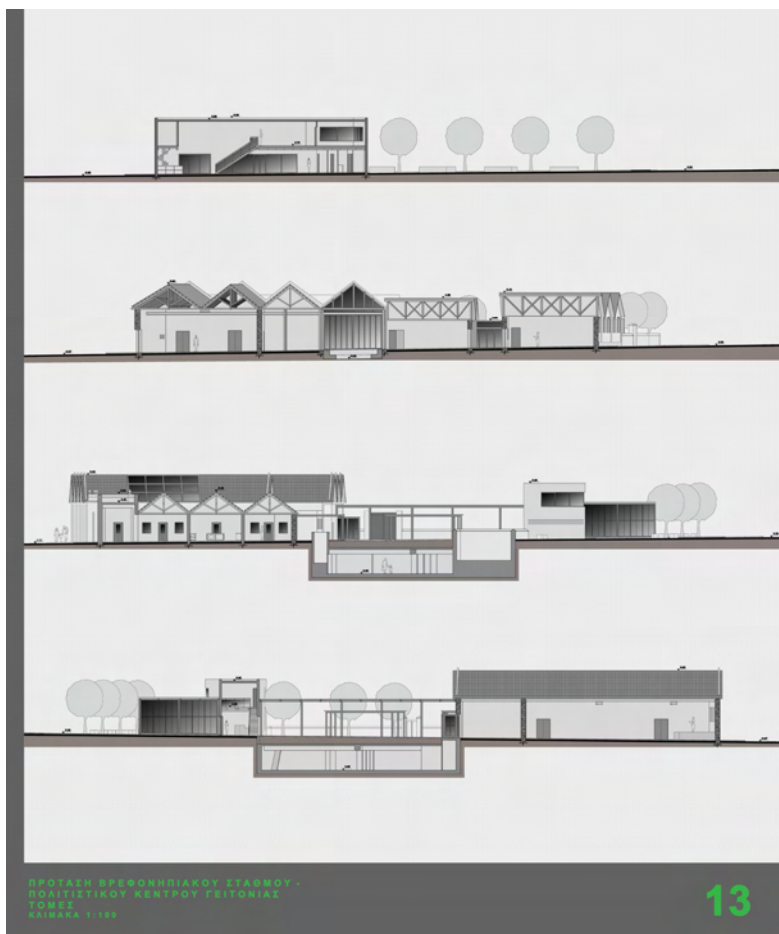






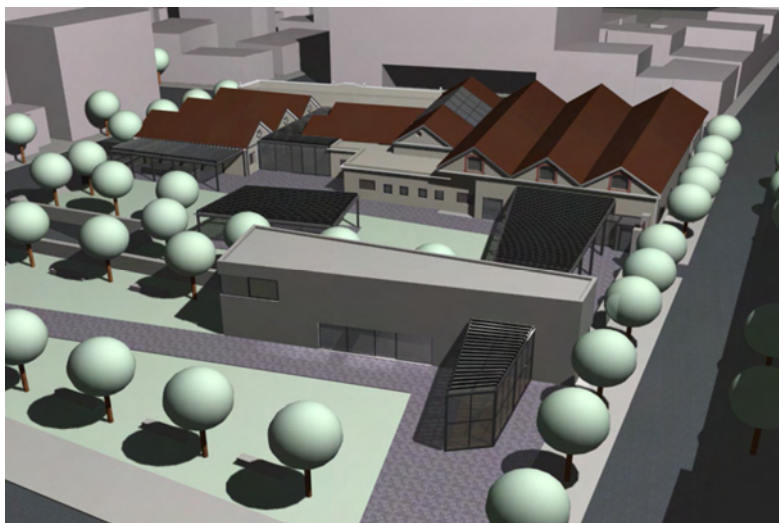




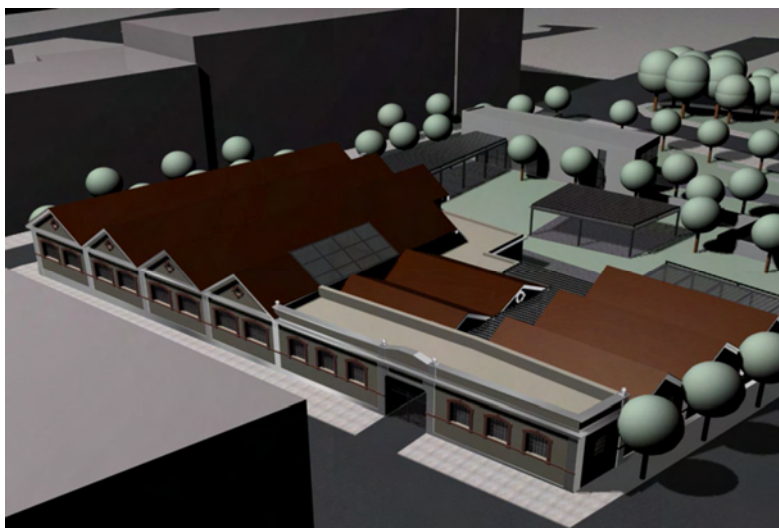




ΦΩΤΟΡΕΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ



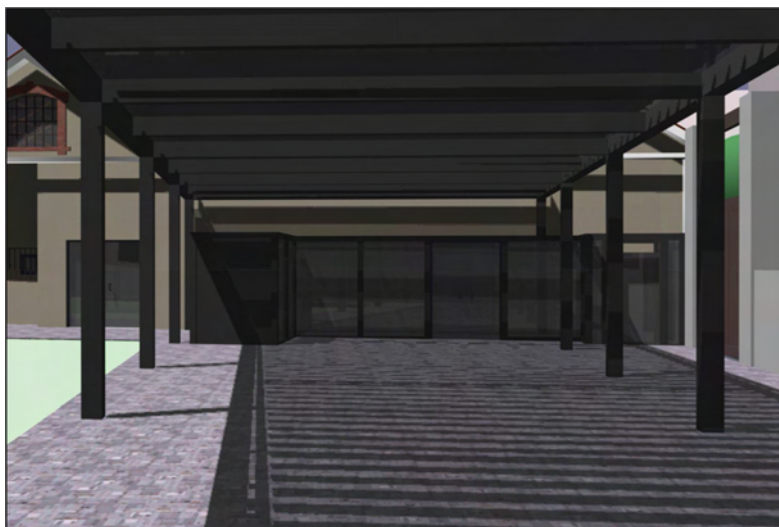
Συνολική τρισδιάστατη απεικόνιση συγκροτήματος



Συνολική τρισδιάστατη απεικόνιση συγκροτήματος



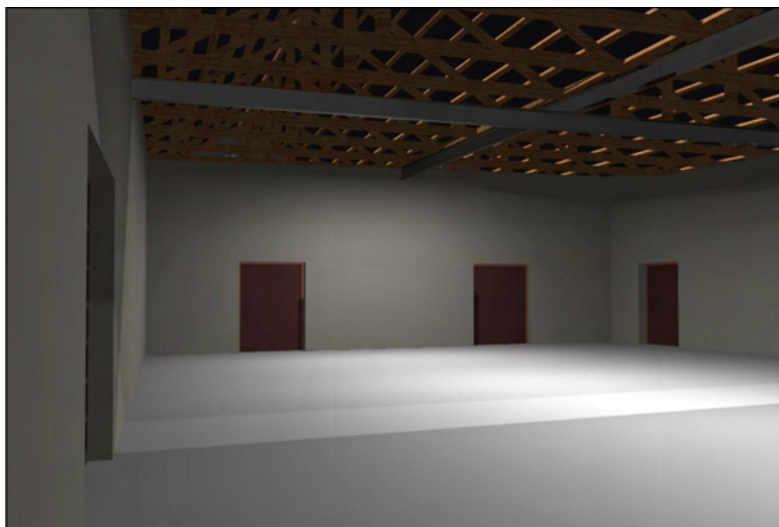
Νέο πολιτιστικό κέντρο



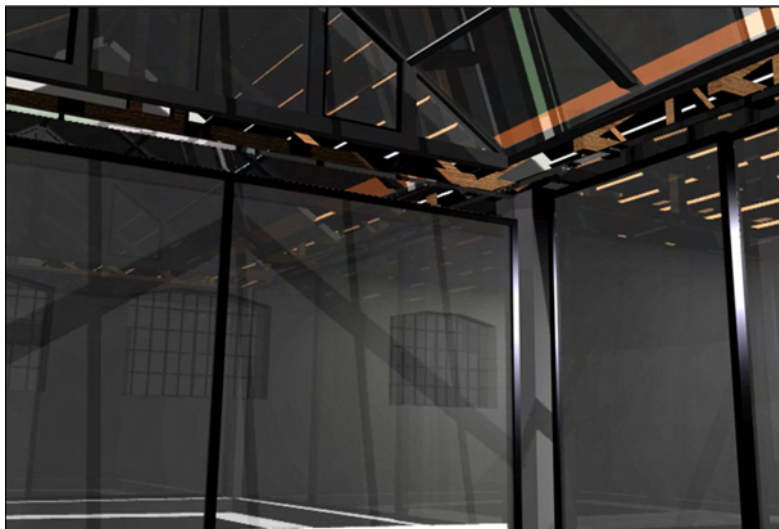
Συνδετήριο στέγαστρο των δύο κτιρίων



Γυάλινο αίθριο



Αίθουσα πολλαπλών χρήσεων

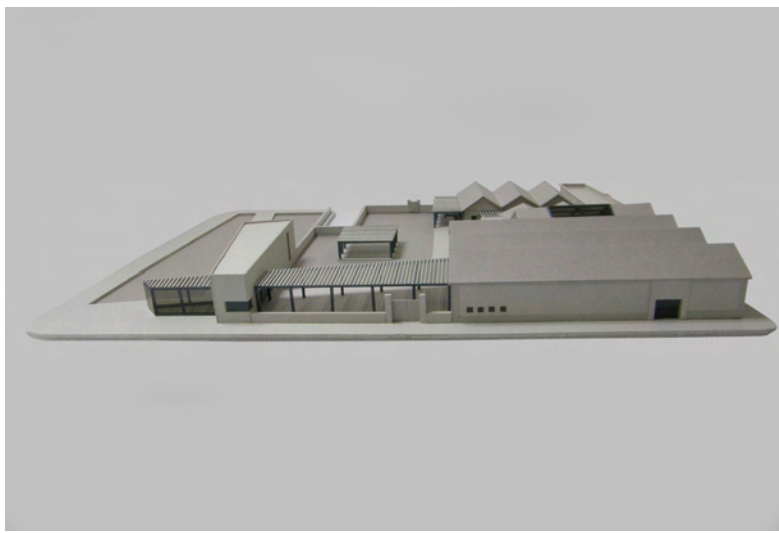
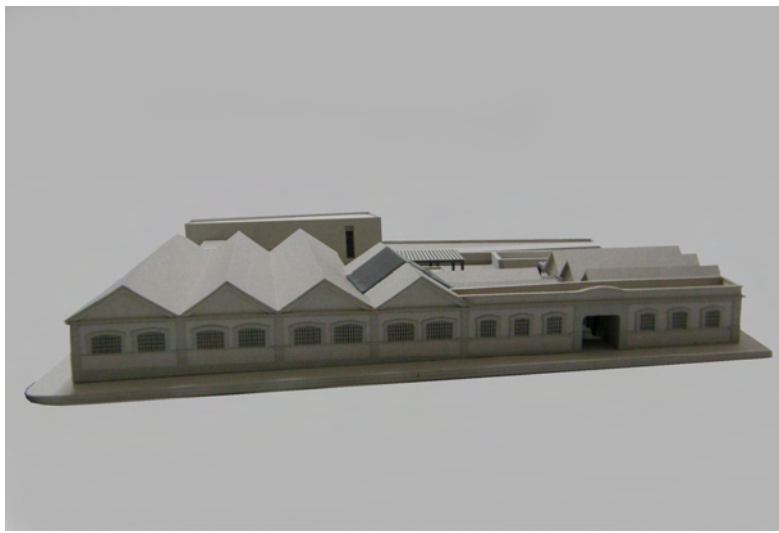


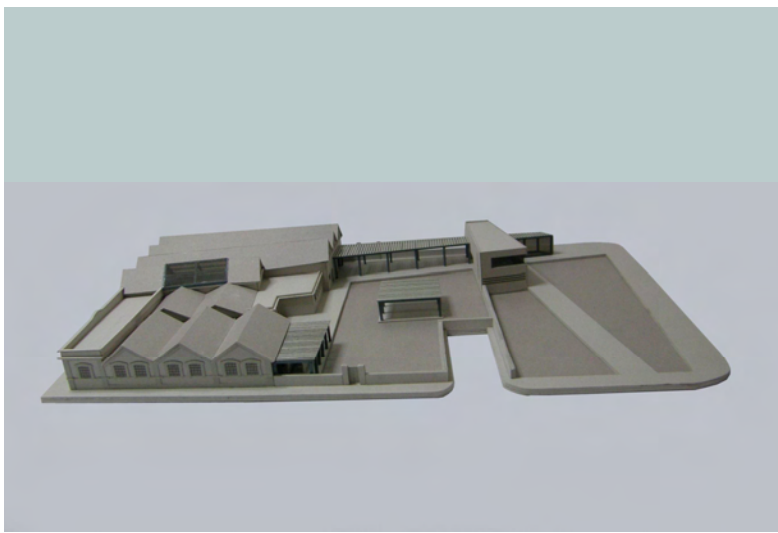
Εσωτερικό γυάλινο αίθριο

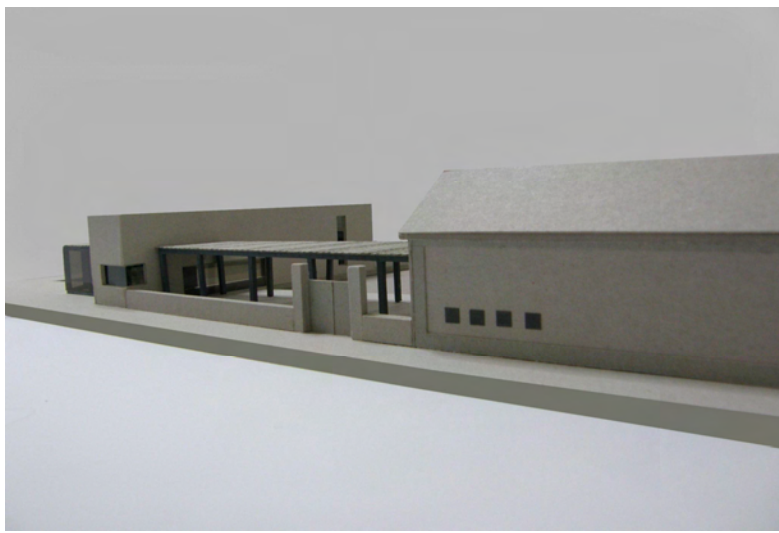


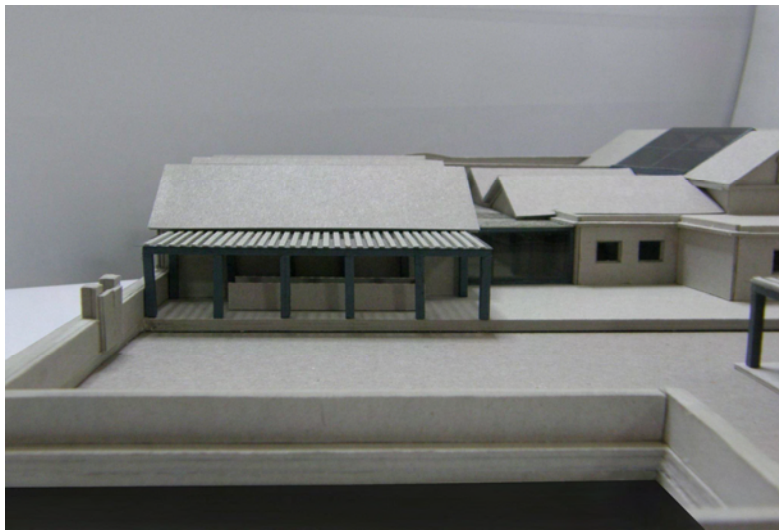
Εσωτερική άποψη πολιτιστικού κέντρου

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΜΑΚΕΤΑΣ









ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΗΓΕΣ

ΒΙΒΛΙΑ

1. Αδαμάκης Κώστας, Διδακτορική Διατριβή «**Τα βιομηχανικά κτίρια του Βόλου: αρχιτεκτονική καταγωγή και πολεοδομικός ρόλος**», Βόλος, 2005.
2. Χαστάογλου Βίλμα, **ΒΟΛΟΣ, ΠΟΡΤΡΑΙΤΟ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΟΝ 19^ο ΚΑΙ 20^ο ΑΙΩΝΑ**, ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΒΟΛΟΥ, Βόλος, εκδόσεις Βόλος, 2002.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

- <http://www.volos-city.gr/ecHome.asp>